

agendapunt 4

Handhavingsbeleid Senzer 2024 en verder

www.senzer.nl

Inhoud

Inleiding.....	3
Visie	3
Uitgangspunten dienstverlening	4
Handhaving.....	4
De omgekeerde toets.....	5
Communicatie	6
Handhaving in de praktijk.....	6
Opzet versus vergissing.....	8
Van opzet naar fraude – inzet sociale recherche.....	9
Spreekkamergesprek/ verhoor	10
Afstemmen van bijstand als gevolg van fraude	11
Nazorg klant	11
Nazorg sociale recherche en specialist uitkeringen	12
Voorwaarden.....	12
Monitoring.....	12
Ingangsdatum.....	13

Inleiding

Zullen we beginnen met vragen aan de mensen over wie het gaat: 'Wat is er nodig? Wat wil je doen? En hoe kan ik helpen?'

Door de veranderende tijdgeest en de veranderde doelgroep van de Participatiewet vindt Senzer het, net als de regering belangrijk om scherp te blijven en te werken aan een beleid dat voor iedereen goed werkt, oog heeft voor de menselijke maat, ontvankelijk is en uitgaat van vertrouwen in plaats van wantrouwen. Uitgangspunt daarbij is dat iemand een uitkering aanvraagt omdat hij die uitkering nodig heeft, niet om daar misbruik van te maken. 'Iemand die een uitkering aanvraagt moet dus met vertrouwen worden bejegend.' Tegelijkertijd moet de maatschappij erop kunnen vertrouwen dat de overheid gelden op een eerlijke en rechtmatige manier verdeelt.

Wantrouwen als uitgangspunt kan ertoe leiden dat onze inwoners op een onprettige manier worden bejegend en zij zich bij voorbaat als fraudeur behandeld voelen; nog voordat er sprake is van het niet nakomen van wet- en regelgeving. Het vertrouwen tussen de inwoners en Senzer vormt de basis voor het handhaven door Senzer, waarin de rechten van een individuele inwoner uiteindelijk het uitgangspunt is. In dit geactualiseerde handavingsbeleid borduren we daarop voort. We zijn ons daarbij bewust van de (tijdelijke) kwetsbare positie waarin de inwoner zich bevindt.

Is er sprake van een onrechtmatige situatie, gekenmerkt door mis- of oneigenlijk gebruik van de bijstand, dan treden we op. We kijken daarbij echter altijd naar de situatie en de omstandigheden waarin iemand zich bevindt ten tijde van de regelovertreding. We onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de situatie ten gunste van eenieder te keren. Verricht iemand bijvoorbeeld zwart werk, dan kijken we niet alleen naar het misbruik van de bijstand maar ook naar de mogelijkheden om het werk om te zetten naar een arbeidsovereenkomst.

Visie

Senzer heeft de volgende opdracht. 'Senzer is er voor iedere inwoner van de gemeente Asten, Deurne, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek en Someren – samen de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel - die het (vanwege een arbeidsbeperking) niet lukt om werk te vinden en/of te behouden of die (nog) niet in eigen inkomen kan voorzien, daarbij hulp nodig heeft en een beroep doet of dreigt te gaan doen op de Participatiewet. Via werk helpen we deze inwoners om mee te doen in de samenleving en zoveel mogelijk zelf in hun bestaan te gaan voorzien. (Positioneringsdocument Senzer).'

De visie van Senzer staat beschreven in organisatieplan 'Samen werken aan een sterker Senzer.' 'Werk staat voorop, zo regulier als mogelijk. We helpen mensen hun arbeidspotentieel te ontdekken en zorgen dat dit wordt benut. Senzer biedt toekomst in werk. We gaan voor het maximaal haalbare.

Dit doen we door

- Het verzorgen van inkomensondersteuning als een middel om het doel te bereiken. Een uitkering biedt mensen financiële zekerheid, veiligheid en daarmee stabiliteit. Een basis, rust en daarmee ruimte voor verdere ontwikkeling. Een voorwaarde om, waar mogelijk, verder te kunnen.
- Het begeleiden naar én bij zo regulier mogelijk en duurzaam werk.

Met onze inkomensondersteuning bieden wij de basis voor levensonderhoud en groei.

Uitgangspunten dienstverlening

- Het klantperspectief is leidend.
- Synergie in de dienstverlening en dus de activiteiten van in- door- en uitstroom is bepalend voor de toegevoegde waarde van Senzer in relatie tot zijn positionering
- We brengen onze dienstverlening, onze werkwijze en de impact hiervan transparant in beeld.
- Innovatie van dienstverlening is een belangrijke drijver voor Senzer en maakt deel uit van ons DNA.

Met dit handhavingsbeleid borduren we voort op de dienstverleningsuitgangspunten van Senzer. Waarbij wij handelen naar de geest van de voorliggende wet- en regelgeving en de beginselen van handhaving maar niet naar de letter van de wet. Handhaving is van ons allemaal!

Preventie

Het doen van goed onderzoek start bij de bijstandsaanvraag. Preventie dient niet alleen om het opsporen van gepland mis-oneigenlijk gebruik van bijstand. Preventie is vooral belangrijk om de inwoner die een aanvraag doet, goed te informeren over de rechten en de plichten die samenhangen met de bijstand. Vooral in het begin is het wenselijk om, naast de doelmatigheid, ook extra aandacht te geven aan de rechtmatigheid. In de eerste periode van bijstand verandert er namelijk veel voor mensen op het gebied van inkomen en komt veel nieuwe informatie op hen af. Dit pleit ervoor om tijdens de aanvraagprocedure en of na vaststelling van het recht op bijstand extra te checken of goed gebruik wordt gemaakt van alle minimaregelingen en beschikbare voorzieningen. Ook kunnen onbedoelde fouten in dit stadium nog sneller worden gecorrigeerd zonder dat er fraude ontstaat. Dat versterkt de preventieve werking. Goede aandacht voorkomt ook dat er op een later moment te veel betaalde bijstand moet worden terugbetaald. Zo wordt ook het opleggen van maatregelen of boetes vermeden die daarmee gemoeid kunnen zijn.

Handhaving

Onder handhaving wordt simpelweg verstaan het toezien of men zich aan de regels houdt en ingrijpen wanneer dit niet zo is. Dit kan op een zeer starre of juist op een dienstverlenende manier. Senzer kiest voor dienstverlenend handhaven.

Vanuit de vraag: 'Wat is er nodig, wat heb jij nodig,' geven wij op de volgende manier vorm aan handhaving.

Bij Senzer staat de mens centraal.

1. Wij geloven dat iedereen een waardevolle bijdrage kan leveren aan de samenleving.
2. Wij willen daarom bijdragen aan de ontwikkeling van onze inwoners en hen ondersteunen in hun zoektocht naar werk dat past bij hun capaciteiten en interesses.
3. Wij willen onze inwoners op een menselijke en respectvolle manier behandelen. Wij houden rekening met de persoonlijke situatie en achtergrond van onze inwoners.
4. Wij streven ernaar om onze inwoners op een laagdrempelige manier te benaderen. Wij willen zorgen voor een persoonlijke en toegankelijke dienstverlening.
5. Wij communiceren professioneel en klantgericht.
6. Wij ons best doen om onze dienstverlening zo begrijpelijk mogelijk te maken.
7. Wij werken met de 'omgekeerde toets'
8. Wij geloven in: 'Hoe kan ik je helpen' maar we zijn niet naïef.
9. Wij starten vanuit vertrouwen maar handhaven op mis- en oneigenlijk gebruik.

10. Wij reageren direct wanneer wij fraude constateren.

Het belangrijkste is de menselijke maat, ofwel met empathie en begrip. Mensen, ook in handhavingssituaties, zo behandelen als je zelf wilt worden behandeld. Daarbij realiseren wij ons dat de inwoner ten opzichte van Senzer zich altijd in een afhankelijkheidssituatie bevindt.

Waar nodig passen we maatwerk toe. Als de inwoner snapt wat er van ze wordt verwacht, als de regelgeving duidelijk is en goed wordt uitgevoerd maar het de inwoner niet lukt om deze goed na te komen, kijken we eerst of en waar de inwoner hulp nodig heeft en of en op welke manier bijstand moet worden afgestemd op de omstandigheden en de persoon. Dat kan ook in positieve zin. Daarnaast moet het voor de inwoner duidelijk zijn dat het al dan niet bewust niet naleven van regelgeving voorspelbare gevolgen heeft of kan hebben.

De omgekeerde toets

Het leveren van maatwerk kan niet leiden tot willekeur. Wij blijven kijken volgens het principe van de omgekeerde toets. Dat begint met eenvoudig kijken wat nodig is en of dat past binnen de grondwaarde van de Participatiewet en andere relevante wetten. Daarbij worden de mogelijke effecten van een besluit in de volle breedte meegewogen. Pas als dat helder is, komt de juridische check. Zo is maatwerk mogelijk zonder dat het tot willekeur leidt. Bovendien is het toetsbaar in bezwaar en beroep en voor de accountant. Daarnaast is het volledig in lijn met de bedoeling van de wetgever en het nieuw geformuleerde evenredigheidsbeginsel waarbij het erom gaat dat een besluit geschikt is voor het doel dat het dient. Daarbij vindt er een evenwichtige belangenafweging plaats.

Ingrijpen

Het uitgangspunt is de vraag: 'Hoe kan ik je helpen' maar we zijn niet naïef. We leggen de nadruk op preventie en voorlichting. We willen mensen duidelijk maken wat de regels zijn en wat de gevolgen zijn van mis- oneigenlijk gebruik. We willen mensen stimuleren om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor hun financiële situatie. Dit betekent dat er sprake is van een evenwichtige benadering van zowel handhaven als ondersteuning.

We treden altijd op als ons vertrouwen beschaamd wordt of als de afspraken en regels niet nagekomen worden. We onderzoeken of er bewust of onbewust is gehandeld, of het is uit onwil en of onkunde of juist willens en wetens. We spreken mensen aan die frauderen of de spelregels niet nakomen. Wij zijn alert op signalen over onrechtmatigheid en fraude. Zo blijft de bijstand beschikbaar voor mensen die dit het hardst nodig hebben. Bij Senzer staan we voor een eerlijke en rechtvaardige dienstverlening. Hierbij hoort ook het tegengaan van mis- en oneigenlijk van bijstand. Onderzoeken worden ingezet om eventuele fraude op te sporen. Als er fraude wordt geconstateerd, dan wordt daar direct op gereageerd. Daarbij is het uitgangspunt dat het verdergaand verrichten van onderzoek alleen wordt uitgevoerd als er daadwerkelijk een vermoeden bestaat van fraude. Bij deze onderzoeken willen we ook aandacht besteden aan de oorzaken van het geconstateerde misbruik. Als blijkt dat er sprake is van bijvoorbeeld schuldenproblematiek, willen we mensen helpen om deze problemen op te lossen. We willen niet alleen bestraffen maar ook ondersteunen!

In ons handelen gaan we uit van het toepassen van het juiste middel bij het juiste signaal; we handelen dus altijd proportioneel en subsidiair. Handhaving staat daarbij niet op zichzelf; het dient het participeren in de maatschappij of waar mogelijk op de arbeidsmarkt.

Communicatie

Hoe gaan we om met onze inwoner?

Om onze inwoners op een professionele en klantgerichte manier te begeleiden hanteren wij de volgende uitgangspunten, zoals ook weergegeven in de voorgaande passages.

1. Besef. Wij beseffen dat de inwoner zich ten opzichte van ons in een afhankelijkheidspositie bevindt. De inwoner is voor zijn of haar bestaansminimum aangewezen op de dienstverlening van Senzer. Wij realiseren ons dat dit een impact kan hebben op de inwoner.
2. Gespreksvaardig. Wij zijn vaardig in het voeren en leiden van gesprekken met de inwoner. Dat betekent niet alleen het doelgericht ophalen van informatie maar ook luisteren naar de inwoner, samenvatten wat de inwoner zegt en doorvragen. Er is een open en duidelijke communicatie.
3. Respectvolle bejegening: We behandelen de inwoner respectvol en benaderen hem of haar op een positieve manier. We behandelen de inwoner zoals wij zelf ook behandeld willen worden.
4. Transparantie: We zijn open, eerlijk en duidelijk naar de inwoner over wat hij of zij van ons kan verwachten en wat wij van de inwoner verwachten.
5. Laagdrempelig: We maken het voor de inwoner zo makkelijk mogelijk om contact met ons op te nemen en zijn altijd bereikbaar voor vragen.
6. Samenwerking: We werken samen met de inwoner en andere partners om tot een zo optimaal mogelijk resultaat te komen.
7. Informatief. Heeft er bijvoorbeeld heimelijk een onderzoek naar fraude plaatsgevonden, dan wordt de cliënt daarover altijd aantoonbaar geïnformeerd¹.

Wij zijn transparant over ons beleid en onze werkwijze. We willen mensen duidelijk maken waarom we onderzoeken uitvoeren en hoe we omgaan met mis- en oneigenlijk gebruik. Dit kan bijdragen aan het vertrouwen dat mensen in ons hebben en het voorkomen van misbruik. We hanteren de Senzer-communicatiestijl. Dat wil zeggen een positieve en activerende bejegening, rekening houdend met het evenredigheidsbeginsel en gericht op het aangaan van een professionele relatie.

Handhaving in de praktijk

Zoals gezegd: 'Handhaving is van ons allemaal!' Dus niet alleen van de sociaal rechercheur maar ook van de specialist uitkeringen, de participatiecoach etc.

Er is een verschil tussen naleven en handhaven.

De professional ziet er, samen met de inwoner, op toe dat afspraken en plichten door de inwoners worden nagekomen, of wel worden nageleefd. Het kan echter zo zijn dat de afspraken en plichten niet worden nageleefd. De professional blijft alert op signalen die wijzen op het oneigenlijk gebruik en misbruik (willen) maken van bijstand. Dit blijkt bijvoorbeeld uit:

1. Ontvangen van signalen
Denk ook aan anonieme meldingen, signalen van leerwerkinfra, netwerkpartners en geautomatiseerde signalen zoals van het Inlichtingenbureau.
2. (her) Onderzoeken
Individuele onderzoeken waarbij wordt bekeken of de status van de klantsituatie ongewijzigd is.
3. Thema onderzoeken
Wij waken ervoor dat het vaststellen van een thema niet stigmatiserend en profilerend is. Vooraf leggen we duidelijk vast waarom de keuze op een bepaald onderwerp is gevallen.
4. Informatie verkregen tijdens een gesprek met de inwoner.

Mogelijk is handhaven op zijn plaats maar ‘eerst praten en dan pas brieven schrijven.’ Hiermee wordt bedoeld het niet verschuilen achter wetten, regels en correspondentie, maar het aangaan van het gesprek. Soms is het doorverwijzen naar bijvoorbeeld budgetcoaching of schuldhulpverlening beter op zijn plaats dan het inzetten van bestraffende maatregelen.

Ontvangen signalen

1. Signalen die worden opgevangen kunnen wijzen op een verandering in de situatie van de inwoner of diens directe omgeving, voor zover van invloed op de inwoner. Wijzigingen kunnen gerelateerd zijn aan persoonlijke omstandigheden.
2. Signalen worden als zodanig herkend en onderzocht door de medewerker. Daarbij wordt rekening houdend met de regels rondom privacy, informatieveiligheid, gebruik van internet en heimelijke waarneming.
3. Signalen worden geregistreerd in ons systeem zodat er een totaalbeeld ontstaat van de inwoner.
4. Signalen worden geanalyseerd om te bepalen wat het betekent voor de dienstverlening naar de inwoner.
5. Dienstverlening die wij aanbieden is passend aan het signaal dat wij ontvangen. We zijn flexibel in onze aanpak
6. Signalen worden besproken met de inwoner. Indien nodig wordt er aanvullende ondersteuning ingezet.
7. Hebben de signalen een relatie met het niet nakomen van afspraken en plichten, dan verricht de specialist uitkering een verder verkennend onderzoek.
 - Zijn er signalen dat er mogelijk sprake is van het bezitten van vermogen in het buitenland? Dan moet er bij het International Bureau Fraude-informatie (IBF) een verzoek worden ingediend tot het uitvoeren van een onderzoek. Het IBF voert op aanvraag onderzoek uit op het gebied van regelovertreding en fraude (waaronder vermogen en bezit) in het buitenland zodat het recht op een uitkering gecontroleerd en geverifieerd kan worden.

(her) Onderzoeken

(Her)onderzoeken zijn een instrument om tussentijds na te gaan of de status van de individuele inwoner ongewijzigd is. Daarbij wordt ook bekeken of de van toepassing zijnde afspraken en plichten nog worden nagekomen. Het instrument is een manier om periodiek in contact te blijven met de inwoners. Aanleiding voor het inzetten van een heronderzoek kan zijn het houden van een dienstverleningsgesprek, het periodiek stellen van de vraag: ‘Wat is er nodig? Wat wil je doen? Hoe kan ik helpen? Is onze huidige dienstverlening nog passend bij jouw situatie?’ (Her)onderzoeken kunnen daarnaast helpen om mogelijke fraude te identificeren en te voorkomen. Tegelijkertijd kunnen ze ook als middel dienen om inwoners te ondersteunen in het naleven van de regels en verplichtingen die bij de Participatiewet horen.

Een aantal praktische uitgangspunten die daarbij kunnen helpen zijn:

1. Monitor en evalueer de effectiviteit van de (her)onderzoeken en pas de werkwijze aan indien nodig. Zorg daarbij voor een goede balans tussen het tegengaan van onrechtmatig gebruik van uitkeringen en het ondersteunen van inwoners bij hun zoektocht naar werk.
2. Werk samen met andere instanties en organisaties om risico's op fraude te verminderen.

Thema onderzoek

Door middel van data-analyse worden mogelijke risicovolle thema's en bewegingen in het klantenbestand in beeld gebracht. Het doel kan bijvoorbeeld zijn participeren of het onderzoeken van mogelijkheden tot duurzame uitstroom via rechtmatigheid.

Een thema onderzoek brengt bewegingen in kaart, stelt thema's aan het licht. Denk bijvoorbeeld aan bepaalde onderwerpen die meer voorkomen in het bestand of juist meer voorkomen binnen een bepaalde categorie. Heeft een onderzoek betrekking op verzwegen vermogen in het buitenland, dan moet de samenwerking worden gezocht met het Internationaal Bureau voor Fraudebestrijding (IBF) van het UWV.

Alvorens een thema onderzoek in te zetten, moet vooraf goed worden nagegaan wat de extra waarde van dit type onderzoek kan zijn. De vraag is of themaonderzoek nodig is. De verwachting moet zijn dat dit in voldoende mate extra signalen of informatie oplevert.

Informatie verkregen tijdens een gesprek met de inwoner

De regel is dat aan de inwoner wordt uitgelegd dat medewerking en verstrekking van informatie verplicht is. Gedurende een (rechtmatigheids)onderzoek geniet de inlichtingenplicht de voorkeur op het boete proces waarbij cautie moet worden verleend en de inwoners niet tot antwoorden zijn verplicht.

Praktijk kaders

- Het verwerken van signalen mag niet leiden tot het framen dan wel stigmatiseren van bepaalde groeperingen op basis van afkomst, gender, geloof etc.
- Voorkomen moet worden dat verkregen informatie, data, wordt verwerkt in andere dossiers dan waarvoor bedoeld en wettelijk toegestaan om daarmee datalekken, schending van privacy, te voorkomen.
- Alvorens een onderzoek op te starten naar aanleiding van een anonieme tip, wordt beoordeeld of de tip onderzoekswaardig is. Daarvan is sprake als uit een administratief (voor)onderzoek zaken blijken die de inhoud of strekking van de melding bevestigen en waaruit dan blijkt dat mogelijk ten onrechte bijstand aan de belanghebbende wordt verstrekt.
- Voor wat betreft het verwerken van signalen afkomstig van het Inlichtingenbureau geldt daarnaast dat deze geen grotere inbreuk mogen maken op de persoonlijke levenssfeer van uitkeringsgerechtigden dan noodzakelijk is. De signalen worden verwerkt in lijn met de handreiking Gebruik IB-signalen en de bijbehorende kaders zoals beschreven in het document 'Signalen inlichtingenbureau.'

Opzet versus vergissing

Geeft iemand een wijziging niet door of enkel bij zijn gemeente en niet bij Senzer, dan is er niet meteen sprake van opzet, van frauderen. Het is helemaal niet zo gek dat mensen denken goed te hebben gehandeld. Niet iedereen begrijpt het effect van wijzigingen op zijn/haar bijstandsuitkering.

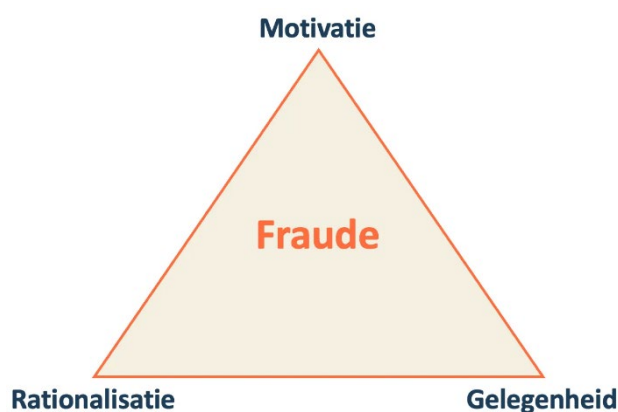
Zo ook met niet nakomen van een afspraak. Komt iemand niet opdagen dan is er niet meteen sprake van opzet. Mogelijk zijn er omstandigheden waardoor de inwoner niet op komt dagen of is er duidelijk sprake van een vergissing. Weeg de omstandigheden van de persoon mee alvorens een juridisch besluit te nemen.

Van opzet naar fraude – inzet sociale recherche

Is er sprake van fraude, dan wordt de sociaal rechercheur ingeschakeld en vindt er nader onderzoek plaats. De keuze voor welk handhavingsinstrument wordt ingezet wordt bepaald door de noodzakelijkheidseis en de overwegingen van proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en doeltreffendheid. Het te verrichten onderzoek naar de rechtmatigheid wordt getoetst aan de eis van 'noodzakelijkheid'. De vrijheid om informatie te verzamelen is namelijk groot. De sociaal rechercheur mag veel bronnen raadplegen, waarbij het vaak gaat om een groot aantal zeer persoonlijke gegevens. Het onderzoek moet dan ook onomstotelijk noodzakelijk zijn en niet op een voor de inwoner minder belastende manier kunnen plaatsvinden. Het subsidiariteitsbeginsel. Dit betekent ook dat niet meer informatie mag worden gevraagd dan noodzakelijk is voor dat doel.

De inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de inwoner moet vervolgens in redelijke verhouding staan tot het doel. Het zogenaamde Proportionaliteitsbeginsel.

In het onderzoek zelf wordt vervolgens aandacht besteed aan de zogenaamde 'Fraude driehoek' die uitgaat van de gelegenheid tot frauderen, de motivatie om te frauderen en het rationaliseren (goedpraten) van de fraude.

Bij het tegengaan van onrechtmatig gebruik van de Participatiewet maken we gebruik van een mix aan instrumenten, zoals

1. Dossieronderzoek
2. Internet Rechercheren
3. Heimelijke waarneming
4. Buurtonderzoek
5. Huisbezoeken
6. Onderzoeken anderszins.

Dit doen we altijd zorgvuldig en met respect voor de privacy van de inwoner

Het verzamelen van informatie, gaat via een aantal stappen.

Dossieronderzoek

Dossieronderzoek wordt ingezet n.a.v. een vermoeden van fraude. Het vormt een onderdeel van een bredere strategie om onrechtmatig gebruik van uitkeringen tegen te gaan.

Internet Rechercheren

Niet elke professional mag op internet verkennend onderzoek doen naar de situatie van de inwoner. De inwoner heeft immers recht op privacy. In het protocol 'internet Rechercheren Senzer' zijn de verschillende fases van het internet Rechercheren opgenomen alsmede de bevoegde professional. In

het protocol is ook aandacht voor het online rechercheren in mogelijk zeer precaire situaties en de formele, bestuurlijke bescherming van de sociaal rechercheur.

Heimelijke waarneming

Menselijke maat blijft belangrijk. Communiceer in algemene zin dat dit één van de instrumenten is die Senzer toepast in het kader van handhaving. Ben alert op de stress die gepaard kan gaan met het ontvangen van een brief waarin staat dat er heimelijke waarneming heeft plaatsgevonden. Informeer de inwoner ook als blijkt dat er geen fraude is geconstateerd. Laat de inwoner na het ontvangen van de brief niet in het ongewisse.

Buurtonderzoek

Buurtonderzoeken worden alleen verricht wanneer dit absoluut noodzakelijk is voor het onderzoek en de informatie niet op een andere manier kan worden verkregen. Met het inzetten van het buurtonderzoek als middel dient terughoudend omgegaan te worden daar dit een grote inbreuk maakt op de privacy van de inwoner.

Huisbezoek

Huisbezoeken worden alleen afgelegd als deze noodzakelijk zijn om het recht op bijstand vast te kunnen stellen, lees wanneer de gewenste informatie op geen enkele andere manier kan worden verkregen. En wanneer daar een gemotiveerde grond en aanleiding voor bestaat. Met het inzetten van het huisbezoek als middel dient terughoudend omgegaan te worden daar dit een grote inbreuk maakt op de privacy van de inwoner. De verdere uitwerking hiervan ligt vast in het protocol huisbezoek.

Onderzoeken anderszins

Bij andersoortige onderzoeken moet worden gedacht aan administratieve onderzoeken waar de sociale recherche de bevoegdheden als toezichthouder voor gebruikt. Denk aan

- Het vorderen van gegevens bij bedrijven over bezorglocaties van bestellingen zoals thuisbezorgd en bol.com.
- Het vorderen van gegevens over de aanschaf van voertuigen.
- Het vorderen van verzekeringsgegevens.
- Gegevens van Marktplaats inzake een onderzoek naar internethandel.
- Gegevens vorderen van banken.

Bij het vorderen van gegevens/ informatie op grond van het toezichthouderschap geldt dat moet worden gemotiveerd met welk doel deze worden gevorderd in dat stadium van het onderzoek en of deze informatie niet op een andere, minder ingrijpende, manier kon worden verkregen

Spreekkamergesprek/ verhoor

Alle hierboven genoemde instrumenten leiden tot een spreekkamergesprek /verhoor.

Een gesprek in de spreekkamer kan als doel hebben het achterhalen of een inwoner zich daadwerkelijk nog houdt aan de van toepassing zijnde regels. Er kunnen signalen zijn dat dit namelijk niet het geval is. Dit gesprek wordt in principe gevoerd door de specialist uitkeringen. Zijn er meer dan gerede twijfels over de persoonlijke situatie van de inwoner in relatie tot de uitkering en moet er daadwerkelijk worden vastgesteld dat de inwoner zich nog aan de regels houdt, dan vindt er veelal een verhoor plaats. De sociaal rechercheur is in dit soort situaties de gespreksleider, al dan niet vergezeld door de uitkeringsspecialist.

Afstemmen van bijstand als gevolg van fraude

Het schenden van de inlichtingenplicht kan leiden tot het afstemmen van de uitkering. Dit is een taak van de specialist uitkeringen.

Het constateren van fraude kan leiden tot het opleggen van een boete door de boeteambtenaar. In incidentele gevallen leidt het tot een strafrechtelijk traject.

Het uitgangspunt is ook hier dat iemand die in de fout gaat niet standaard een maatregel of boete moet krijgen. In veel situaties is het mogelijk om te volstaan met het opleggen van een waarschuwing. De hoogte van de fraudevordering bepaalt of er sprake is van het opleggen van een waarschuwing of het uitvoeren van een strafrechtelijk traject en alles daar tussenin.

Verplichting Senzer tot het verstrekken van informatie

Is er sprake van (een serieus vermoeden van) fraude, dan moeten andere partijen hierover mogelijk ook worden geïnformeerd.

Conform het bepaalde in artikel 66 + 67 Participatiewet is Senzer verplicht om overheidsorganen belast met het verrichten van uitkeringen en of het heffen van bijdragen in kennis te stellen als er gegronde vermoedens zijn van een misdrijf én dit mogelijk ten nadele is van die sociale zekerheidswet of heffingsbijdrage. Of iets al dan niet gegrond is, blijkt uit de zorgvuldig en professioneel verzamelde informatie. Het uitvoeringsorgaan heeft vervolgens zelfstandig de plicht om de melding te onderzoeken. In de Participatiewet staat beschreven welke instanties informatie wordt gegeven, kosteloos uit eigen initiatief of op verzoek.

Nazorg inwoner

Nazorg voor inwoners waarvan de uitkering is beëindigd omwille van fraude, is van groot belang voor het voorkomen van herhaling van fraude. Daarnaast is het belangrijk dat wij deze inwoners ondersteunen bij het vinden van werk en het oplossen van andere problemen. Binnen de dienstverleningsgrenzen van Senzer besteden wij hier aandacht aan. Wij helpen inwoners effectief en doelgericht hun leven weer op de rails te krijgen, al dan niet met de hulp van onze netwerkpartners.

Uitgangspunten nazorg

1. Preventie van herhaling: om herhaling van fraude te voorkomen moeten inwoners, van wie de uitkering is beëindigd omwille van fraude, worden uitgelegd waarom hun acties onaanvaardbaar waren en hoe zij in de toekomst kunnen voorkomen dat zij dezelfde fout maken. Zij moeten ook worden gewezen op de ernstige gevolgen van fraude en het belang van eerlijkheid en integriteit.
2. Ondersteuning bij het vinden van werk: inwoners waarvan de uitkering is beëindigd omwille van fraude, moeten de kans krijgen om te worden ondersteund bij het vinden van werk. Door deze ondersteuning krijgen zij de kans om te werken aan hun toekomst. Deze hulp bieden wij zelf, bijvoorbeeld door het aanbieden van een sollicitatietraining, of we schakelen daarvoor één van onze netwerkpartners in.
3. Hulp bij andere problemen: inwoners waarvan de uitkering is beëindigd omwille van fraude, kunnen ook andere problemen hebben die aangepakt moeten worden om hen te helpen hun leven weer op de rails te krijgen. Dit kan onder meer gaan over financiële problemen, huisvestingsproblemen, psychische of fysieke gezondheidsproblemen, enzovoort. Wij schakelen de juiste instanties in om deze problemen aan te pakken. Zo ondersteunen wij de inwoners in het weer controle krijgen over hun leven en hun toekomst.

Nazorg sociale recherche en specialist uitkeringen

Nazorg geldt niet alleen voor de inwoner. Zeker ook voor de Sociaal Rechercheur en de Specialist Uitkeringen.

Wanneer er sprake is van (een vermoeden van) mis- en oneigenlijk gebruik van de uitkering, worden de medewerkers van de sociale recherche ingeschakeld. Zij voeren verder onderzoek uit naar de mogelijke omvang van het misbruik. De specialist uitkeringen is vervolgens degene die beslist, beschikt en mogelijk weer als eerste contact heeft met de inwoner. Dit kan gepaard gaan met agressie. Het is van cruciaal belang dat onze medewerkers zich beschermd voelen, zeker wanneer een onderzoek belastende of zeer preciaire zaken aan het licht brengt.

Voorwaarden

Om uitvoering te kunnen geven aan het handhavingsbeleid, zijn de volgende voorwaarden van belang.

Voor de medewerker

1. Veiligheid: het is belangrijk dat onze medewerkers zich te allen tijden veilig voelen.
2. Beschermd: de sociaal rechercheur wordt uit hoofde van zijn/haar functie beschermd door Senzer. Dit kan mondeling dan wel in een ontwikkelgesprek worden benoemd.
3. Technologie: de sociaal rechercheur wordt voortdurend getraind in de meest recente technologieën en tools voor (internet)onderzoek en is op de hoogte van de nieuwste bedreigingen en risico's.
4. Training: om ervoor te zorgen dat onze medewerkers effectief en veilig kunnen werken, moeten zij herhaaldelijk worden getraind in het voeren van het goede gesprek met de inwoner.

Voor de inwoner

5. Internetonderzoek: het is medewerkers van Senzer niet toegestaan om vrijelijk op het internet te speuren naar privé gedragingen van de inwoner. De functie, de rol en de aard van het vermoeden van misbruik, bepalen wie en in welke mate een internetonderzoek mag uitvoeren. Dit is verder geregeld in het protocol internetonderzoek alwaar ook regels zijn opgenomen met betrekking tot het aansluiten bij het IRC, vastleggen van het onderzoek, het vooraf melden aan de leidinggevende wanneer bijvoorbeeld het dark web wordt bezocht etc. Enerzijds dienen deze kaders ter bescherming van de inwoner maar anderzijds juist ook ter bescherming van de medewerker.
6. Privacy: onze medewerkers mogen alleen die informatie verzamelen die relevant is voor hun werk. Zij houden zich aan wetten en regels met betrekking tot privacy en gegevensbescherming.

Monitoring

Jaarlijks wordt geëvalueerd of onze medewerkers die belast zijn met handhaving zich voldoende veilig voelen. Dit wordt onderzocht via het werkbelevingsonderzoek. Waar nodig stellen we bij en stellen middelen ter beschikking.

Senzer maakt in de nabije toekomst gebruik maken van de module Key2Handhaving. Dit maakt het mogelijk om meer inzicht te krijgen in de soorten onderzoek, bijbehorende inzet, resultaten (ook na bezwaar en beroep) alsmede de daadwerkelijk benodigde dienstverlening. Jaarlijks worden de inzichten geëvalueerd.

Ingangsdatum

Dit handhavingsbeleid treedt voor onbepaalde tijd met terugwerkende kracht in werking met ingang van 1 januari 2024.

